

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Lukiokoulutuksessa on toteutettu viime aikoina muutoksia nopealla aikataululla ja niiden vaikutuksia ei vielä ole pystytty arvioimaan. Ensimmäisten oppivelvollisuuden laajentamisen ja uuden opetus suunnitelman perusteiden 2021 mukaisesti valmistuneiden päättötodistukset jaettiin kesäkuun alussa. Myös ylioppilastutkinnon rakenteeseen tuli huomattava muutos viiden kokeen tutkinnonmuutoksen myötä.

Nyt lausuntopyynnön kohteena olevat esitykset tulevat lisäämään lukion tehtäviä, mutta vaikutusten arvioinnissa ei valtion rahoituksen lisäyksestä kunnille ole mainintaa.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Erytisopetuspäätöksen siirtyminen perusopetuksesta toiselle asteelle koulutuksen järjestäjästä riippumatta on hyvä ja perusteltu lisäys.

Lukion oppimäärien tavoitteista ei voida poiketa erityisopetuspäätöksen perusteella kuten perusopetuksessa. Hakeutuville opiskelijoille ei saa muodostua käsitystä, että lukiossa ovat mahdollisia samat ratkaisut kuin perusopetuksessa.

Hallintopäätöksen tekeminen oikeudesta erityisopetukseen saattaa aiheuttaa viivästymisen opiskelijan akuuttiin erityisen tuen tarpeeseen kaikkine lausuntoineen ja kuulemistilaisuuksineen. Eri yhteistyö- ja hoitohenkilöstön tai lausunnonantajien resurssointia ja kustannusvaikutuksia ei ole otettu huomioon taloudellisten vaikutusten arvioinnissa. Kouluterveyskyselyissä huolen aiheeksi on noussut lukiolaisten ahdistus ja uupuminen, lukiolaisilla myös itsetunto-ongelmat ovat kasvaneet. Erytisen tuen tarpeessa oleva nuoren henkinen taakka ei helpotu, kun hänestä on tehtävä virallinen päätös ja hänet todetaan erilaiseksi nuoreksi.

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

Lukiokoulutuksen rahoitusperusteiden muutos voi vaikuttaa koulutuksen saatavuuteen yhtenäisesti eri puolilla maamme. Suomen koulutuspolitiikan tavoitteena on nostaa korkeakoulutettujen määrä 50 prosenttiin 2030-luvulla. Mielestäni toimenpide ja tavoite ovat ristiriidassa keskenään.

Nyt lausuntopyynnön kohteena olevien toimenpiteiden kustannusvaikutusta ei olla huomioimassa valtion rahoituksessa. Kaikki uudet tehtävien lisäykset ja monimuotoistamiset tulevat talousvaikeuksissa olevien kuntien maksettaviksi. Tämä ei voi olla vaikuttamatta koulutuksen yhdenvertaiseen tarjontaan ja saatavuuteen.

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

Oikeus englanninkielisen lukiokoulutukseen ja ylioppilastutkintoon on rajattava selkeästi ja yksikäsitteisesti.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

Taito- ja taideaineiden tuominen yhdeksi ylioppilastutkinnon kokeeksi tuo lisäkustannuksia lukioiden arkeen. Ennakkotehtävät edellyttävät niiden tekoilaisuuksien järjestämistä useampana päivänä lukiolla, jotka vaativat luultavasti vähintään kaksi valvojaa, väline- ja tilajärjestelyjä jne. Nyt jo opetuksen järjestämisessä muille opiskelijoille ylioppilaskirjoituksien aikana on usein vaikeuksia. Tämä tulisi lisäämään koejärjestelyjen aikaa lukion arjessa. Lisäksi eri lukioiden välinevarastot ja käytettävyys voivat vaikuttaa ratkaisevasti lukiodiplomeiden sisältöjen laajuuteen esim soittimien tai liikuntapaikkojen hallinnassa. Miten tämä ero mahdollisuuksissa käyttää oppimisympäristöä hyväkseen saadaan eliminoiduksi arvioinnissa? Jotkin näytöt vaativat yhteistyön toisen kanssa, miten toisen vaikutus kokeen tekijän suoritukseen eliminoidaan? Mielestäni asiassa on vielä valmisteltavaa, jotta siitä saadaan kaikkialla toteutettavissa oleva opiskelijoiden yhdenvertaisuuden osallistujina takaava malli.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

7. Muut kommentit

-

Nurmo-Heikkilä Marianne
Ulvilan lukio - rehtori

